

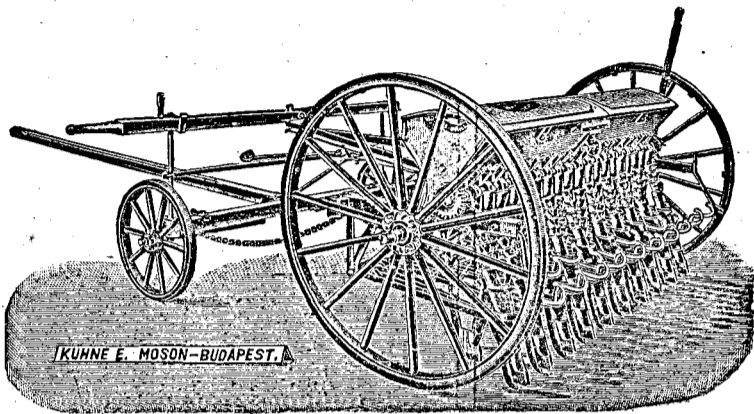
ERDÉLYI GAZDA

XLIII. ÉVFOLYAM.

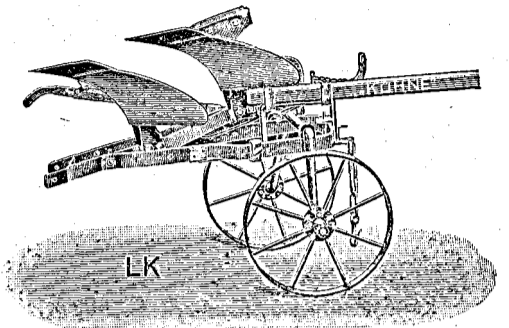
KOLOZSVÁR, 1911 November 19.

47. SZÁM.

Mindennemü talajmivelő eszközöket, új 8 vasu kultivátorokat, tölgyűrűs „Mosoni Drill” és kanalas „Vera II” hírneves sorvetőgépeket,

rostákat és konkolyozókat, szüretelő és tejgazdasági eszközöket

elismert elsőrendü kivitelben szállit:

„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN.**

Főraktár: **BUDAPEST, VI., VÁCI-KÖRUT 57/a.**

Tarlóhántásra: „OSBORNE-BUMPER” tárcsásboronák, javított szerkezetü négyes ekék.

2012

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től

10-50 éves lejáratu

olcsó ingatlan jelzálog-kölcsönöket, szerzek konvertálok más intézeti terheket, rendbeszedem egyúttal az elhanyagolt telekkönyvi birtok és telierállapotokat, gyors és költséget kímélő eljárással.

A „Nagyszebeni Földhitelintézet”-től adó- és egyéb levonásmentes, óvadékképes, különösen katonai óvadéknak alkalmas, a földszéken is jegyzett 50 év alatt kisorsoandó

4 1/2 %-ot tisztán jövedelmező zálogleveleket. A szelvények költségmentesen az intézetnél Nagyszébenben és a „Kolozsvári Kereskedelm. Banknál” kifizettetnek 2018

A legmegbízhatóbban közvetitem: magán- és bérházak, birtokok és bérletek, erdők, bányák és ezek termékeinek vásárlás-vételi ügyleteit.

Telefon: 859. sz.

Erdélyi erdő-, faanyag- és bányaugynökség

GOMBOS BENŐ Kolozsvár, FERENCZ JÓZSEF-UT 13. SZÁM ALATT. A „Nagyszebeni Földhitelintézet” kizárólagos ügynöksége.

Szőlőkötöző-fonál

jobb és olcsóbb mint a raffia.

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben és legjutányosabban a

Fischer-féle

zsák és ponyvagárban Budapest Nádor-utca 31-33 sz. szerethető be. A Fischer-féle szat. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 28 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár az ország legjelentékenyebb uradalmának és viszonteladójának szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás.

Ponyvakölcsönző Intézet. Tessék ajánlatot kérni!

2260

Mindennemü

Gazdasági gépek, eszközök és anyagok

legelőnyösebb beszerzési helye a

Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhelyt

Kühne mosoni gépgyára és Mc. Cormick arató-gépgyár erdélyrészi vezérképviselése.

Elsőrendü borsajtókat, szőlőzuzókat, ekéket, vetőgépeket és boronákat, továbbá tárcsásboronákat, kukoricaszártépőgépeket készletben tartunk s azonnal szállithatunk.

2336

Mezőgazdasági Közvetítő Vállalat.

Alólirott tisztelettel tudatom a földbirtokos gazdaközönséggel, hogy: Birtok-eladások, bérletek, szarvasmarhák, sertések és más haszon és tenyészállatok közvetítésével, adásvételével foglalkozom és minden ily irányu megbízásokat gyorsan, megbízhatóan és szakszerűleg bonyolítok le.

Kolozsvár, Fellegvári-ut 106. szám.

Bedőházy Pál.

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
 Wien, II., Handelsquai No. 130.
 Miniaraktár: I., Schwarzenbergstrasse 6.

2080

500—1500 hold körüli

eladó

Birtokot

Keresek

Megvételre!

sürgösen. magyarul vidéken, vasut közelében, parkkal, urilakkal, jó gazdasági épületekkel. A birtok felerészben erdő is lehet.

Sürgös ajánlatokat, lehetőleg direkt. az Erdélyi Gazda kiadóhivatalához kérem „J. H.” jelige alatt beküldeni.

2651

28 éves, felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamot végzett

okleveles gazda,

ki egy 3000 holdas uradalomban több évig önállóan működött, január 1-re intézői állást keres jobb gazdaságban.

Megkeresések a kiadóhivatalhoz kéretnek.

2655

A legjobb sorsjegy a magyar jelzáloghitelbank

KONVERZIONÁLIS SORSJEGY,

- MERT e sorsjegyek mindegyikét kihúzzák,
- MERT e sorsjegyek akkor is tovább játszanak, ha azokra má egy vagy több nyeresemény esett,
- MERT e sorsjegyek 70 éven át játszanak és kaucióként is letehető bárhol.
- MERT az összes létező sorsjegyek közül a legjobb játéktérve ennek van és
- MERT legnagyobb főnyereménye

2004

EGY MILLIÓ KORONA.

Huzások: minden év febrár 25-én, április 25-én, június 25-én, augusztus 25-én, október 25-én és december 27-én.

Részletre:

egy darab 10	havi részletre havi	16.—	korona
> > 11	> > >	> > 15.—	>
> > 15	> > >	> > 11.—	>
> > 17	> > >	> > 10.—	>
> > 19	> > >	> > 9.—	>
> > 23	> > >	> > 7.50	>
> > 25	> > >	> > 7.—	>
> > 30	> > >	> > 6.—	>

vagy letétre 30— K foglaló lefizetése után legolcsóbb kamatra. A nyeresemények azonnal a vevőt illetik.

Kapható a

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.-nál
 Mátyás király-tér 7. szám alatt.

Uradalmi számadások

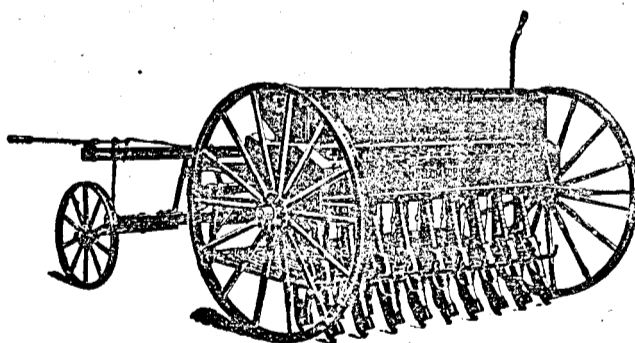
átvizsgálását elvállalja e téren nagy gyakorlattal bíró **szakember.**

Cím a kiadóhivatalban.

EGY GÉP = HÁROM GÉP

szab. „**REKORD II**”

sorba vet
 sorba trágyáz!!

— SZAB. „REKORD II”

a létező legtökéletesebb sorvetőgép, a legideálisabb műtrágyaszóró az egyedüli kifogástalanul működő kombinált gép

A szab. „**REKORD II**” egyetemes sorvetőgépünk a losonci mezőgazdasági gépgyárban készült és az összes kulturálmunkában szabadalmaztatva van.

A szab. „**REKORD II**” mindenféle gabonaművek vetésére és a legkülönfélébb műtrágyák kiszórására, valamint ezen műveleteknek egyidőben való végzésére alkalmas.

A szab. „**REKORD II**” sorba vet. és sorba trágyáz, ezen művelési mód pedig óriási termeléstöbbletet eredményez és a szórással szemben 50% műtrágyát takarít meg.

Sziveskedjék az utánzatoktól óvakodni.

A „**REKORD II**” az egyedüli vetőgép, amelylyel a sorba való vetés és a sorba való trágyázás kifogástalanul végezhető

Árjegyzékkel és árajánlattal szivesen szolgál

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körút 32.

2021

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELOFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/4 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLER.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTOSEG ES KIADOHIVATAL:
KOLOZSVAR, ATTILA-UTCA 10. SZAM.
:: A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ::

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Földbérlo-szövetkezetek. <i>Dr. Hory András.</i> . . .	535
A romániai állatcsempészet leküzdése. <i>Je- szenszky Pál.</i>	536
Egy állatdíjazás tanulságai. <i>Farkas Árpád.</i> . . .	537
A paszuly (bab) termesztése. <i>Gáspár József.</i> . . .	537
A lentermesztés fontossága, s új iránya. <i>Gom- bossy Arthur.</i>	539
Irodalmi szemle.	539
Kisebb szakközlemények.	540
Kormányintézkedések.	540
Vegyes közlemények.	541
Hírdetések.	

Földbérlo-szövetkezetek.

Irta: *Dr. Hory András.*

Budapest, 1911 nov. 17.

A szövetkezeti földbérloésnek, mint *bérleti rendszerű ideiglenes földmegosztásnak*, nagy jelentősége abban áll, hogy módot nyújt a nagy kiterjedésű földbirtokok, megfelelő kihasználására, földhöz juttatja az arra vágyó kisembert, s így anélkül, hogy az egyéni tulajdont érintené egy mélyreható birtokpolitikai reform eszközévé válhat.

Különös fontossága van e kérdésnek hazánkban, hol a birtokmegosztás aránytalansága, a hazai termőföld jó részének kötöttsége (hitbizományi javak, holtkezi birtokok) a társadalmi és gazdasági élet egészségtelen alakulására vezetett.

A szövetkezeti eszme nagy emlékü harcosa gr. Károlyi Sándor ismerte fel először a földbérloés szövetkezeteknek a magyar agrárpolitika szempontjából való különös fontosságát, s az ő irányítására írta fel a magyar gazdaszövetség ezt az eszmét zászlójára. A gyakorlati megvalósítás azonban sok nehézségbe ütközött, egyfelől a földbirtokosok részéről, kikben részben hiányzott a bizalom, részben nem akartak kisbérloésokkal vesződni, másik oldalon a kereskedelmi törvény, illetve annak a szövetkezetekre vonatkozó rendelkezései szolgáltak akadályul. A kereskedelmi törvény szerint u. i. a tagok előleges felmondás mellett az üzleti év végével a szövetkezetekből szabadon kiléphetnek.*

L. Magyar Gazdák Szemléje 911, II. füzet
100 old.

Tényleg ezzel a joggal tagok a földbérloés-szövetkezeteknél nem igen élnek.

Jelenleg három alapszabályszerűen megalkult s a szövetkezetek külső ismérveivel rendelkező földbérloés-szövetkezet működik hazánkban. Ezek a brogyáni, mezőgyáni és biharkeresztesi szövetkezetek.

A „*Brogyáni Kisbirtokosok és Földmivelők Földbérloés Szövetkezete*” 1908-ban oly céllal alakult, hogy a herceg Oldenburg Elemérné tulajdonában levő Brogyán és Nyitrazásnbokrét községek határában fekvő 800 hold (à 1200 □ öl) kiterjedésű ingatlant haszonbérbe vegye.

A bérleti szerződés 1908 október 1.-től, 1923. évi szeptember 30.-ig terjedő hatállyal, oly alapon kötött meg, hogy a szövetkezet évi haszonbér fejében 25000 koronát az adó és más közterhek fedezésére 5000 koronát fizet.

A szövetkezet az említett ingatlant együttes üzembcn közös haszonra való gazdálkodással kezeli. (A fennálló földbérloés-szövetkezetek közül csak a brogyáni áll a közös gazdálkodás alapján — a mezőgyáni és biharkeresztesi szövetkezetek az egyéni gazdálkodás rendszerét fogadták el.) A szövetkezet tagjai olyan brogyáni, vagy a községgel határos községbeli kisbirtokosok és földmivelők lehetnek, kik fedhetlen előéletűek és a részesedés arányában megfelelő vagyoni biztosítást is nyújthatnak.

A belépés írásbeli nyilatkozat alapján történik.

A tagok száma 1910-ben 22 volt, kik összesen 26 üzletrész felett rendelkeztek.

A haszonbér-szerződés értelmében, a haszonbérbe adónál letétbe helyezendő biztosítéki összeg létesítésére s az első szervezés költségeire, minden tag belépésekor üzletrészenként 500 K. *belépési díjat* fizet. (Alapsz. 15. §.)

Egy üzletrész értéke 3000 K, mely összeg a belépéskor azonnal befizetendő. Az üzletrészekre történt befizetések a haszonbérösszeg és annak egyéb járuléka fedezésére szolgálnak. Az ezek kiegyenlítése után megmaradt összegből az évi rendes és rendkívüli kiadások fizetendők. (Alapsz. 16. §.)

A szövetkezeti tagnak igénye van a haszonbérleti birtokból üzleti részének megfelelő nyereség jutalékra.

Az üzleti nyereség elosztása oly módon történik, hogy a tiszta nyereségből 10% a

tartalékalaphoz csatolandó és a többi az üzletrészek arányában a tagok közt felosztandó.

A szövetkezet gazdasági produktivására jellemző adat, hogy a bérbevett területről 20—30 waggon sörárpát tudnak szállítani Németországba.

Mezőgyánban a magyar gazdaszövetség propagatorius munkájának eredményeként 1907 október elsején alakult meg a „*Mezőgyáni kisbirtokosok és földmivelők földbérloés szövetkezete*”.

A szövetkezet azon céllal létesült, hogy a nagyváradi katolikus püspökség kéza-pusztai birtokát haszonbérbe vegye, s tagjainak a gazdálkodást azon lehetővé tegye.

A szövetkezet igen jó anyagi körülmények közt kezdte meg működését, amit bizonyít az a körülmény, hogy egy évi haszonbér összeget biztosítás képpen előre letehetett.

A tagok száma a megalakuláskor 79 volt. Jelenleg mintegy 87 tagja van a szövetkezetnek. Az üzletrészek értékét 480 koronában állapították meg, mely összeg 40 koronás fél-évi előleges részletekben, 1907. évi október hó 1.-től kezdve volt fizetendő.

Az üzletrészekre történt befizetések a haszonbérösszeg fedezésére szolgálnak.

Az üzletrészeken kívül minden tag köteles volt u. n. *belépési díjat* fizetni.

Belépési díj címén 39 koronát fizettek a tagok üzletrészenként. Az így előállott összeg a püspökségnél előre leteendő biztosíték létesítésére fordított.

A szántóföldeket mindenik tag *individualiter* kezeli. A közös üzembcn való gazdálkodás azért nem volt létesíthető, mert a szövetkezet csak 6 évre kapta meg a bérletet, s ily rövid idő alatt nem térültek volna meg a közös gazdálkodással járó nagyobb beruházások.

A földbérloés-szövetkezetek, csak úgy váltják be a hozzáfűzött reményeket, ha azoknak juttatnak földet, akiknek egyáltalán nincs, illetve kevesebb, a mennyi a munkakerejüknek megfelel. A szociális bajokon van hivatva segíteni első sorban s nem tekinthető a spekuláció eszközének.

Ennek az elvnek a megvalósítását láthatjuk a mezőgyáni szövetkezetnél, hol a tulnyomó többségnek csak 1—2 parcella használatát engedte át az igazgatóság.

Baktériumos egérirtás!

2003

Az erősen terjedő egérjárás pusztításai ellen legegyszerűbben és legbiztosabban úgy védekezünk, ha az egerek között ragadós nyavalyát terjesztünk a **Löffler-féle egérirtókulturával**. Ez a készítmény természetes tenyésztési eljárással készül és pockok ellen rendkívül hatékonyvá van téve. Az egerek a csalétket felfalják, egértífuszba esnek, mely állatról-állatra terjed és néhány nap alatt elhullanak. Az irtási művelet olcsó és egyszerű.

Nem mérges, csakis az egeret bántja,

mindenfelé bevált!

Szállítja:

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, ALKOTMÁNY-U. 31.

Erdekekes erre nézve a tagok részese-
dési arányát áttekinteni.*

1	parcellája (3 holdas) van	29	tagnak.
2	" " " "	39	"
3	" " " "	10	"
4	" " " "	7	"
5	" " " "	2	"

Ebből látható, hogy a mezőgyáni szövet-
kezet mindenképp előtt a kisemberekre volt
tekintettel, a birtoktestnek az egyesek közti
felosztásánál. A szövetkezet aránylag rövid
fennállásához mérten, már igen szép eredményt
produkált. A pénztári forgalom a lefolyt há-
rom üzletév mérlege szerint:

1908-ban	14.684 kor.	19 fillér
1909-ben	15.485 "	81 "
1910-ben	15.241 "	61 " volt.

Az igazgatóság igen önzetlenül működik
amit bizonyít az, hogy a pénztárnok és könyvelő
fizetésére évente összesen 80 koronát fizet-
tek ki.

Alapszabályszerűleg szövetkezetként mű-
ködik végül a *biharkeresztesi* földbérlet-szövet-
kezet. Ugyanazon elvek, s illetve alapszabályok
szerint alakult és működik, mint a mező-
gyáni.

A szövetkezet tagjai, mint a mezőgyáni
szövetkezetnél látták, a bérelt ingatlanból
reájuk jutó parcellákon egyénileg, a többiek-
től függetlenül gazdálkodnak. A kollektív
gazdálkodás létesítésének egyik akadály, a
jelzett gazdasági okokon kívül talán még a
magyar karakterben rejlő, s az önállóságra
való hajlam is lehet. De az különben is álta-
lános jelenség és még Franciaországban is,
hol a gazdatársadalom nagyrésze syndikatusok-
ban és cooperációkban tömörül, a földművelés
individuálitása érintetlen maradt, s a szövet-
kezeti eszme a maga teljességében inkább
csak az értékesítésnél érvényesül.

A tárgyalt szövetkezeteken kívül számos
földbérlet-társulat is létesült hazánkban, melyek
a szövetkezet külső kritériumai nélkül ugyan,
de azokhoz hasonlóan működnek.

Különösen hitbizományi jószágokon, így
pl. a herceg Esterházy Miklós és a herceg
Festetich Tasziló uradalmaiban találkoztunk
ilyen bérlet társasági bérletekkel.

Ujabb hazánk déli részein a szerb
földművelő egyletek foglalkoznak nagy siker-
rel földbérletekkel.

Összefoglalva az elmondottakat azt lát-
juk, hogy jelenleg igen kevés alapszabályszerű-
leg, szövetkezetként működő földbérlet-szövet-
kezet van hazánkban, azonban, mint azt a
földbérlet-társulatok elterjedtsége mutatja, a
fogékonyság meg van a szövetkezeti bérletek
iránt.

A már meglévő és az ezután keletkezendő
szövetkezetek mindenképp előtt egy erős — a

szövetkezeti mozgalmat egységesen irányító
központba lennének foglalandók, amely a
szükséges felügyeletet és ellenőrzést hatható-
san gyakorolná, az alakulóban levő altruista
agrár-bank a szövetkezetek keletkezésének és
létezésének anyagi lehetőségét adná meg.

Nagy rokonérzéssel foglalkozik ujabbán
a földbérlet-szövetkezetek kérdésével a föld-
művelésügyi kormány, s létesítésük szükséges-
ségét hangoztatta a kecskeméti és lugosi nagy-
gyűléseken az egész magyar gazdatársadalom.

Reméljük, hogy a kormány és a gazda-
társadalom együttes akciójának e téren is mi-
előbb meg lesz a kívánt eredménye.

A romániai állatcsempészet leküzdése.

Irtó: *Jeszenszky Pál.*

A múlt évben kitört száj- és körömfájás
járványa újból felhívta a figyelmet a romániai
állatcsempészetre, amelyről a kormány által
megejtett vizsgálat kétséget kizárólag beiga-
zolta, hogy a Romániából csempésztett állatok-
kal hurcoltatott be a határszéli erdélyi vár-
megyékbe és onnan feltartóztatlanul terjedt
szét az egész országba, mérhetetlen károkat
okozva a magyar állattenyésztő gazdáknak.

Be kell vallanunk, hogy az ezidőszerint
érvényben levő törvényes rendelkezések nem
elégsek a csempészet megállítására. Annál
kevésbé, mert azok csak papíron vannak.
Végrehajtásukról nincs gondoskodás.
A legszemérmertlenebbül üzött csempészetet a
közigazgatási hatóság nemcsak nem üldözi,
de igen sok esetben elnézi. A határőrizettel
 megbízott csendőrségi és pénzügyőrségi lét-
szám nagyon is elégtelen, különösen ha a
magyar és román határ topografiai viszonyait
figyelembe vesszük.

Emellett a romániai állatcsempészet elleni
küldelemnek egyik épen nem lekicsinyelendő
akadály az, hogy a nagyközönség nem ismeri,
vagy ha igen, nem értékeli érdeme-
szerint azt a közigazgatási veszedelmet, ame-
lyet a romániai állatcsempészet az állati jár-
ványok behurcolásával hazánkra zudít. A gaz-
dáknak az állatcsempészet elleni panaszait
csupán önző anyagi érdekekből folyóknak tekinti
s ennek a felfogásnak tulajdonítható az, hogy
az állatcsempészet, legalább a határszéli vár-
megyékben a nagyközönség s nem ritkán a
közigazgatási tisztviselőknek is a legmelegebb
szimpatiaját bírja, mert módot nyújt az olcsóbb
hús- és pénzszerzés, bár tiltott, de annál
szivesebben igénybevett módjára.

Nem csodálható, mindezeket tudva, az a
hanyagosság és lelkiismeretlenség, amellyel a
határmenti vármegyék- községeiben a törzs-
könyvvezetés történik s az a számos vissza-
élés, amely a hamis járlatlevelek kiállítása
körüli napirenden van.

Nem tartozik a ritkaságok közé, hogy a
törzskönyvvezető nemcsak cinkostársa a csem-
pésznek, de van rá eset nem is egy, hogy a
törzskönyvvezető egy személyben csempész is,
amit a vidéken mindenki tud, csak éppen a
politikai közigazgatás nem tud róla. Csak
egy példát hozok fel a sok közül. Fogarásban
van egy község, melynek bírása a főcsempész,
a veje pedig a vámmellenőri szolgálatra kiren-
delt pénzügyőr.

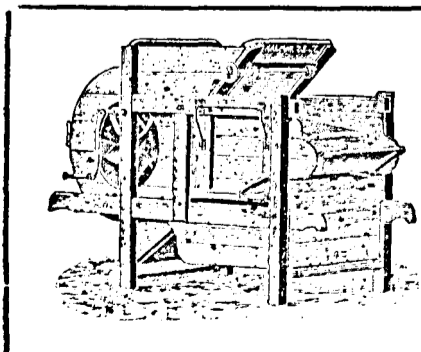
A törzskönyvvezetés mai rendszerének
értékét ilyen körülmények között mindenki
elképzeli s tisztában lehet vele, hogy tulaj-
donképpen a törzskönyvvezetők mozdítják elő
elsősorban s teszik lehetővé az állatcsempé-
szet ily nagy mértékben való üzését.

Mit kell tehát tenni az állatcsempészet
leküzdése érdekében?

Románia példája azt igazolja, hogy a két
ország közötti határ fegyveres őrzése, a csem-
pészetet rendkívüli módon megkönnyítő terep-
viszonyok miatt célra nem vezet s bármenny-
nyire kifejlesztették is a kordon szolgálatot,
a csempészetet csupán fegyveres erővel meg-
akadályozni nem sikerül.

A mai rendszer mellett tehát, amidőn a
törzskönyvek hamis adatoktól, s a törzskönyvvezetők — igen kevés kivétel-
től eltekintve — a járlatok kiállításánál nem-
csak felületesen járnak el, hanem anyagi elő-
nyökért minden visszaélésre képesek s annyi
marhalevelet gyártanak, amennyi kell; amikor
a csempészek a már előre kiállított járlatok
alapján vásárolják össze a romániai határszéli
községekben a szarvasmarhákat, sertéseket,
juhokat és már azok fajtájának, színének és
korának megfelelő hamisított marhalevelekkel
hajtják át a határon, sőt a szarvasmarhákat
hamisított bélyegzőkkel le is bélyegzik; amikor
az ilyen csempészeket, akiknek a határon a
mi oldalunkon rendszeresen saját tulajdonu, vagy
legalább bérelt legelőjük is van, hacsak köz-
vetlenül a határ átlépésénél tetten nem érik,
hiába fogják el a határ átlépése után, mert
ez esetben marhalevelekkel, okmányokkal
stb.-vel könnyűszerrel igazolni képesek, hogy
a csempésztett állatok saját tulajdonuk s elő-
zőleg is már birtokukban voltak; és végül,
amikor nyilvánvaló csempészes eseteiben is
hiába állapítja meg az állatorvos a csempé-
szett állatok romániai fajtáját és jellegét, mert
a tulajdonjog kétségtelen igazolása mellett a
csempészetet csak szakvélemény alapján bi-
zonyítottan tekinteni nem lehet, s a csem-
pész ily módon könnyűszerrel szabadul az
igazságszolgáltatás büntető keze alól: ily kör-
ülmények között azt gondolom, mindenki
előtt teljesen tisztán kell hogy álljon az, hogy
itt a legfőbb teendő a törzskönyvvezetés re-
organizálása, s ugy ennek, mint az azzal kap-
csolatos összes teendőknél állami közegek
utján való végeztetése.

* I. Szövetkezés. 911. 49. sz.

Minden gazdaságban
nélkülözhetetlenek!!

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és logolcsóbb, a gazda minden
követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták“

Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni.

KALMÁR ZS. és TÁRSA Hódmezővásárhely

Különleges termény tisztító gépgyár és vasöntöde.

Vezérképviselő

A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST, V., Váci-körút 32.

Az állategészségügyi hatósági jogkör, tehát a kihágási bíráskodás azon határszéli zónákban, melyre az I. foku hatóságok jogköre kiterjed, a határrendőrségre bízandó.

Az ezidőszereint érvényben levő 35. kilo méteres törzskönyvi zóna a gyakorlat igényeinek megfelelőleg megváltoztatandó, még pedig olyképp, hogy a szakközégek meghallgatása és a szerzett tapasztalatok alapján helyeztessék törzskönyvvezetési kötelezettség alá minden oly község, ahová az állatcsemoészet szálai elnyulnak.

Szükséges, hogy az állatcsempészeket tetten érő és a feljelentő megfelelő jutalomban részesüljenek. Ennek érdekében módosítandók az 1888. évi VII. t.-c. 155-156., valamint az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-ai olyképp, hogy a tettenérőt az elkobzott állatok elárverezéséből — a felmerülő költségek levonása után — fenmaradó összegből $\frac{1}{6}$ -od, a feljelentőt $\frac{2}{6}$ -od jutalék illesse meg, vagy biztosítsák legalább részükre a lefoglalt állatok faj és darabszám szerinti értékhez viszonyított fix tételekben megállapítandó jutalék.

Végül módosítandó, illetve kibővítendő az 1884. évi XVII. t.-c. 155 §-a azzal, hogy az állatcsempészen rajtakapott, tehát állategészségügyi kihágást elkövetett és jogerős ítélettel ebben bűnösnek kimondott mészáros és hentes iparjogától meghatározott, vagy határozatlan időre megfosztható.

Ezzel mondanivalóimat röviden ki is merítettem. Megnyugvással tölt el, hogy a pénzügyi kormány maga is elismeri és mulhatatlanul szükségesnek tartja a felforgó bajok orvoslását. A nagyközönség joggal számíthat tehát a földmívelésügyi- és belügyminiszterek támogatására. A csempészet meggátlására szükséges intézkedéseket haladék nélkül életbe kell léptetni. Ezt követeli az ország és a magyar mezőgazdaság egyetemes nagy érdeke.

Egy állatdíjazás tanulságai.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet kolozsvár-megyei szakosztálya, folyó hó 12. én vasárnap Györgyfalva kolozsmegyei községben, járási állatdíjazást rendezett, mely tekintettel a felhajtott állatok nagy számára (50-60 drb.) és arra, hogy nemcsak Györgyfalva, hanem a szomszéd községek: Ajton, Röd, Kara és Pata állattenyésztése is képviselve volt, alkalmas arra, hogy eredményeiből az egész vidék állattenyésztésére vonatkozó tanulságokat olvashassunk ki.

A felhajtott állatokból, melyek mind az erdélyi magyar szarvasmarhafajtához tartoztak, 80% tehén és körülbelül 20% növendék üsző állat volt, mely utóbbiak a díjazás sorrendjében első sorban kerültek bírálat alá és pedig két csoportban: két évesek és két évesnél fiatalabbak együtt, 2-3 évesek újra együtt bíráltattak meg.

A két évesnél fiatalabb és két éves üsző borjú csoportja számára nézve a legkisebb volt, minőség tekintetében pedig szintén kifogás alá eshetik. A bíráló-bizottság alig talált a kitűzött három díjra méltó állatot, a többi nemcsak, hogy a kellő küllemi követelmé-

nyeknek nem felelt meg, amit várni nem is igen lehetett, hanem ami a legnagyobb hiba, korukhoz mért fejlettség dolgában nem ütötték meg a mértéket, ami pedig szemmel láthatólag a gyenge takarmányozás rovására írható. A felhajtott borjúk csenevész, kicsiny teste azt mutatja, hogy a kisgazdák nem ismerik, vagy nem méltányolják eléggé a növendék állatok kellő takarmányozásának előnyeit az állat további fejlődése szempontjából; nem törekszenek arra, hogy gazdaságukban született borjúkat kellő takarmányozás mellett a maguk részére tehenné neveljék fel, hanem takarékoskodnak a növendék állatoknak nyújtandó takarmányban, s ami kevés jó borjút nevelnek, sietnek vásárra hajtani, eladni, maguknak pedig a megmaradt csenevész állatokat hagyják. A népben egy különös állatkereskedői szenvedély van kifejlődve, amelynek hatása alatt elad, vesz, cserél, egyszóval sok mindenfélét csinál, csak éppen nem nevel.

Hasonló megjegyzéssel élhetünk a 2-3 éves üszők csoportjára nézve is és bár az e csoportból díjazott állatok határozottan jóknak mondhatók, az átlag mégis már az előbbi csoportnál is észlelt hiányokat mutatta.

Hogy a kiosztásra kerülő 32 díj közül csak hat helyeztetett el a két előbbi növendék állat csoportban, mutatja, hogy a bíráló-bizottság sem volt megelégedve a növendék állatok minőségével.

A tehén csoportja — egy párat kivéve — szintén a gyenge tápláltság jeleit mutatták és a fiatal tehén korukhoz mért kicsiny, gyenge teste a növendék korban levő gyenge takarmányozásra enged következtetni. Az idősebb tehén minőségi átlaga emellett határozottan jónak mondható, örömmel szemléltetjük a nagy testű, erőtermelésre alkalmas, 6-8-10 éves tehénket, melyeknek fejlettsége arra mutat, hogy a kisgazdák kezén levő tenyésztési anyag jó, csak hogy a gyenge táplálás következtében az állatok fejlődése nem történik a kívánatos mértékben és 4-5 éves tehén még nincsenek teljesen kifejlődve, 6-8 éves korra érik el csak tejes kifejlődésüket. Hogy ez a jövedelmezőségre nézve mennyire káros, azt fölösleges hangsúlyozni, eltekintve attól, hogy a fajta gyors fejlődési képességét sem viszi előre és a tehén után származó első második borjak felnevelés szempontjából alkalmatlanok.

A nép kezén tehát elég jó tenyésztési anyag van, mely után tekintettel arra, hogy jó apaállatok alkalmaztatnak, az állattenyésztés előbbreviteléhez alkalmas utódok várhatók, csak ezeknek az utódoknak felnevelése és takarmányozása kellően menjen végbe. Hogy ez most kifogás alá eshetik, annak okát egyéb kényszerítő körülmények mellett abban is találok, hogy a kisgazdák talán nincsenek eléggé felvilágosítva a helyes borjúnevelésre és a takarmányozásra vonatkozólag.

E vidéken tartandó téli gazdasági előadásokon e kérdések tárgyalása volna kívánatos és a kisgazdák ilyen irányban való oktatása kétségtelenül sokat tudna lendíteni a dolgon.

Nem hagyhatom említés nélkül, hogy a gazdák praktikus gondolkozásának kifejlesztésére és a helyes állattenyésztési irány istápolására mennyire előnyös befolyással volna az, ha az állatdíjazások valamiképpen tejlő versenyekkel volnának összekapcsolhatók. Az állatdíjazások mostani formáikban csak a küllemet, fejlettséget, tartást, takarítást jutalmazák és ebben az irányban hatnak előmozdító-

lag, a fejőstehének tulajdonképeni értékes tulajdonságát, a tejlőképességet nem veszik figyelembe s ilyenformán hatásuk egyoldalú. Helyes irányban népies tenyésztésünk akkor halad, ha a tejlőképesség is fejlődni fog a küllemmel egyidejűleg. Hogy a tejlőképesség a küllem rovására túl nem fog fejlődni, ettől egyelőre, évtizedeken át nincs mit tartanunk.

A népies tenyésztés említett irányban való fejlesztésére pedig nem elég az, hogy a községi bikák beszerzésénél azok származása is figyelembe vétetik, hanem szükséges, hogy a nép gondolkozásába bevitessék egy kis praktikus érzék arra nézve, hogy a tehénket tejlőképesség szerint értékelje és megismerkedjék azokkal a módoszatokkal, melyekkel a tehén tejlőképességének fejlesztéséhez hozzájárulhat.

Ezt a célt szolgálnák a tejlőversenyek és az erre vonatkozó gazdasági előadások, melyek a tenyész kiválasztást, a fejés helyes módoszatait, a helyes takarmányozást stb. tárgyalnák; ennél fogva a kisgazda is belevonatnék abba a nagy munkába, mely a teteménység képesség kifejlését tüzte feladatául.

Farkas Árpád.

A paszuly (bab) termesztése.

Irta: Gáspár József.

IV.

Az elmélet a paszuly alá közvetlen istállótrágyát adni, nem tartja helyesnek. A gyakorlat is amellett tanuskodik, hogy főleg a friss istállótrágyázás után beállani szokott buja fejlődés és dus virágzás — a magterméssel nem áll arányban. Ezt a jelenséget az elmélet, a paszuly lényeggyűjtő természetéből magyarázza, mely szerint a paszuly vagy a levegő szabad, vagy pedig a talaj kötött lényegét használja fel; hogy melyiket a kettő közül még ez ideig minden kétséget kizárólag eldöntve nincs. A paszuly lényeggyűjtő természetére a gyakorlatból is lehet következtetni: köztudomásu, hogy sovány oldalakon, meredek lejtőkön, hol a kalászosok nem adnak kielégítő termést, — a paszuly a jövedelmező természet keretébe sorolható — 4-5 maggal fizet. Viszont azonban ezzel szemben tudjuk azt is a gyakorlatból, hogy a paszuly nagy terméssel, még a jó erőben levő talajon is csak úgy fizet, ha ugyanazon helyre, nagy időközökben — 7-8 év — kerül újra. Ez a tapasztalati tény az elméletnek azt az állítását látszik támogatni, hogy a paszuly a talaj kötött lényegét használja fel.

Ugy az elmélet, mint a gyakorlat tehát arra tanít, hogy a friss istállótrágya, sem minőségileg, sem mennyiségileg nem fokozza a magtermést, de sőt leszállítja. Ha azonban a talaj, hol a paszulyt természetien szándékunk van, sovány és pedig annyira, hogy nem várhatunk róla kielégítő termést, avagy rövid időközökben akarunk ismételt paszulyt természetien ugyanazon helyen, a termés fokozására sikerrel használhatjuk az istállótrágyát is, ha azt érett állapotban és az ősszel hordjuk ki, hogy az őszi szántással aláakarni lehessen. Az ősszel kihordott és alászántott érett

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kényes és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fia és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyegnagy raktára

Kolozsvárt, Deák Ferencz-u. 3.

2005

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olesó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédli és futószőnyeg, gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

trágya, tavasszal amikor a magot elvetjük, teljesen felbomolva, mint kész növényi tápanyag áll a kikelő, zsenge növény rendelkezésére.

A jól kezelt és érett komposzt a legjobb hatású trágya a paszuly alá, mellyel tetemesen lehet fokozni a termést. A komposzt jól alkalmazható fészkek trágyára is, így kevés trágyával nagy területet trágyázhatunk meg.

A paszuly alá eredménnyel jár a zöldtrágyázás is, melyre a rokon természetű: baltacim, mustár, és csillagfürt használható fel.

A műtrágyák alkalmazása is sikerre vezet, előbb azonban ajánlható trágyázási kísérletet tenni, mivel a paszuly nál sem elégedhetünk meg csupán a termés fokozásával, hanem jövedelmező, hasznot hajtó terméstöbbletet várunk.

Vetés.

Az éghajlatra vonatkozó igények ismeretébenél érintettük, hogy a paszuly a hideg iránt legérzékenyebb kulturnövényünk. Természetszerű következése annak, hogy a vetését csak akkor kezdhethetjük meg, ha a tavasz jól előrehaladott s megadja azt a meleget, melyet a paszuly a csira életrekéléséhez igényel. A csirázáshoz szükséges meleget megkapja a paszuly sokszor már április elején is, de azért nem sietünk a vetésével, várunk legalább április 20.-ig, mivel a kései fagyok, miként már említettük egyszer, teljesen megsemmisítik a növényt. A kései fagyokat pedig sokszor megkapjuk május elején, amelyek a korai — április elején történt vetéseket tönkre teszik.

A főnövény képpen termesztésre szánt paszulyának a fészkekbe vető géppel adjuk a legjobb vetési módját. Ilyen fészkekbe vető gépek a tengeri vetésére már régen vannak hazánkban is alkalmazásban. A fészkekbe vetésnél az egyes fajták levélzetéhez alkalmazkodva: 40—48 cm. sor- és növénytávolságra állítjuk be a gépet, amelyhez kat. holdankint — 60—80 kg. vetőmag lesz elégséges, minden fészkekbe 3—5 magot számítva. Ha sorvetőgéppel vetünk amikor a növény távolságát megadni nem tudjuk — 80—100 kg-t vetünk egy kat. holdra.

Mellékterménynek vetve kat. holdankint 5—10 kg-t szoktunk vetni, melyet, minthogy a tengerivel egyenlő alátakarást kíván, a tengeri vetőmaggal keverhetünk össze, akár kézzel, akár géppel vessük a tengerit.

Ha répa vagy burgonya közé vetjük a paszulyt, kézzel fészkeljük el a magot a kikelt növények sorközeibe, szintén 3—5 magot egy-egy fészkekbe.

A magot 2—5 cm. mélyre takarjuk alá. A mélyebb alátakarás szükséges egyfelől azért, mivel a paszuly magvai a kultivált növények között a legnagyobbak; másfelől pedig azért, mivel vetése a legkésőbbi tavaszi vetés évad-jába esik, amikor már jó mélyre hatolt a téli nedvesség, csak a mélyebb alátakarás mellett

kapja meg a szükséges nedvességet, csak az alatt a feltétel alatt csirázik ki.

Ha karós fajtákat termesztünk, melyeknek termesztését kisebb területen, különösen akkor, ha a zöld hüvelyeit akarjuk értékesíteni, melegen ajánlani lehet: páros sorokba vetjük a magot, mely által ugy a karóban, mint a karózás munkájában megtakarítást érhetünk el. A páros sorokat egymástól 35 cm-re, a sorpárokat pedig 48 cm-re állítsuk be. A karók a 35 cm-es sorközökbe állítatnak fel oldalt dülteve aként, hogy a hasonló állásba helyezett szomszédos karók végeivel összeérve egy-egy háromszögöt képezzenek. A háromszögbe állított karók befutva és átkötve a paszulyindák által, egy-egy hosszú zöld zártort alkotnak, melyben a karók egyik a másikat támasztva, képesek a szelek, viharok erejének is ellentállani.

A vetés ennél a módjánál, minden karó kétsor növényindáit veszi fel, melyeket ha fejlődni kezdenek, mind a két oldalról, kézzel hajtogatjuk a karókhoz, hogy azokra felkapjanak.

A vetés befejező munkája: a tövis boronálás és a hengerezés, az utóbbit a magvak nagysága és a kései vetése miatt a csirázás biztosítása teszi szükségessé.

Ápolás.

A paszulyt kétszer kell kapálni s ha szüksége mutatkozik egyszer gyomlálni.

Az első kapálást, ha teljesen kikelt és fejlődésbe indult a zsenge növény, mindjárt adjuk meg, hogy a hengerezéssel tömődött felszínét a talajnak a levegő hatásának megnyissuk és hogy szétromboljuk a hengerezéssel beállított hajcsövességet. Az első kapálást tehát a célnak megfelelőleg sekélyen végezzük. A soros mivelők — lókapák — olcsó, gyors és jó munkát végeznek, melyek után, ha a vetésre a fészkekbe vető gépet alkalmazhattuk s ennél fogva két irányba kapálhattuk a sorokat — igen kevés kézi erővel adandó munka szükséges: egy, esetleg két munkás naponként egy kat. holdat is megmunkálhat. Ha sorbavető géppel végeztük a vetést, s így csak egy irányban használhattuk a soros mivelőket — több munka esik ugyan a kézi-erőre, de ebben az esetben is 3, esetleg 4 munkás naponként egy kat. holdat elvégezhet.

Az első kapálásra tehát, s azt különösen hangsúlyoznom kell, nem várjuk be a talaj elgyomosodását, mert, ha a gyomok felferődtek, a legtöbb talajon a lókapá nem végez jó munkát. Ha pedig a gyomosodott vetés olyan esős időt kap, mely egy hétre is akadályozná a munkát — teljesen lehetetlenné válik a lókapá alkalmazhatósága. Az első kapálás halogatása tehát könnyen hozhat abba a bajba, hogy a lókapát félre kell tegyük, s a kézikapára támaszkodjunk, ami a munkás kéz hiánya és lassúsága miatt elkésett munkára s az ehhez kapcsolódó gyöngye termésre vezet.

A második kapálásra sem várjuk be a vetés elgyomosodását, egyfelől azért, mert az elgyomosodott vetésen a második kapálásnál is akadály gördül a lókapá munkája elé, másfelől pedig azért, mert, ha a növény igen előre haladt fejlődésében — a kapálás alkalmával — állat, kapa sok növényt sért meg, levelet horzsol le, melyek mind a növény tenyészetének rovására esnek. A második kapálást tehát akkor állítjuk be — rendszeren egy-két héttel az első után — amikor még sem a talaj nem gyomosodott el, sem a növény nem fejlődött annyira, hogy kapálás közben a levelek nagyobb mérvű sérülésnek kitéve legyenek.

A második kapálás a legtöbbször utolsó munkája a paszuly ápolásának, minthogy a töltögetést, sem a tengerinél, sem a burgonyánál, sem a cukorrépánál fennálló okok nem kívánják. Kivételesen azonban, ha rendkívüli szárazság, vagy a sok esőzések után fellépni szokott levél rozsdá megtöri a levél zárlatát, felszoktak verődni egyes gyomok, melyeket nő, vagy gyerek munkásokkal kisorsoloztatunk, vagy pedig — lazább természetű talajon — gyökerestől kitépetünk — kinyüvetünk.

A mellékterménynek vetett paszuly külön ápolást nem kap, akkor és abban az ápolásban részesül, mint a főnövénye — a tengeri, répa vagy burgonya — a töltögetés kivételével.

A karós paszuly termesztésével, mint külön munka szerepel a karózás és az indák fejlődésbe indulásával azoknak a karókhoz hajtogatása, hogy a karókra kapjanak.

(Folyt. köv.)

A lentermesztés fontossága, s új iránya.

Statisztikánk adatai szerint, lentermesztésünk évről-évre hanyatlak. Gazdaközönségünk folyton-folyvást nagyobbodó ellenszenvvel viseltetik ezen nagyfontosságú ipari növény termesztése iránt, s ennek egyedüli oka azon körülményben találja magyarázatát, hogy hazánk beváltó telepei a nyers lenkóróért nem adják meg azon árat, amelyet az a benne rejlő tulajdonságainál fogva megérdemelne.

Mai beváltási áraink:

- I. oszt. kóróért (90 cm.-en felül) 10 K.
- II. „ „ (89—70 cm. között) 9 K.
- III. „ „ (70—80 cm. „) 8 K.
- IV. „ „ (70 cm.-en alul) 7 K.

Ha tekintetbe vesszük, hogy gondos megmunkálás után kat. holdanként 14 mmázsa a mutatkozó termésmennyiség, ugy a közepes esetben élvezett bruttó jövedelem

lenkoró után (14 mm. (a 8'50) 119 K.

200 kg. magtermés (a K 24 48 K.

összesen 167 K.

Minden gyakorlati gazda tudja, hogy ezen bruttó jövedelem a mai súlyos gazdasági vi-

<p>Kitüntetések:</p> <table border="0"> <tr><td>Arad</td><td>Pancsova</td></tr> <tr><td>Budapest</td><td>Szofia</td></tr> <tr><td>Belgrád</td><td>Szeged</td></tr> <tr><td>Berlin</td><td>Szatmár</td></tr> <tr><td>Lovrin</td><td>Szabadka</td></tr> <tr><td>Lugos</td><td>Temesvár</td></tr> <tr><td>Nagybeaskerek</td><td>Veszprém</td></tr> <tr><td>Nagyvárad</td><td>Wien</td></tr> <tr><td>Pozsony</td><td>Zenta</td></tr> <tr><td>Pécs</td><td></td></tr> </table>	Arad	Pancsova	Budapest	Szofia	Belgrád	Szeged	Berlin	Szatmár	Lovrin	Szabadka	Lugos	Temesvár	Nagybeaskerek	Veszprém	Nagyvárad	Wien	Pozsony	Zenta	Pécs		<p>Fajbaromfi!</p> <p>Fajbaromfi!</p>	<p>Reitter Oszkár</p> <p>főkapitány,</p> <p>fajbaromfi gazdasága, Nagybeaskerek.</p> <p>Angliából</p> <p>hozott telivér, fajtisza, legelsőrendű állatok</p>	<p>Allami nagy aranyérem!</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>hím</th> <th>tojó</th> </tr> <tr> <th></th> <th colspan="2">korona</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Hófehér óriás nagy angol emdeni liba</td> <td>25</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Hófehér óriás nagy pekingi kacsá</td> <td>10</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Hófehér Wyandotte (amerikai kitanj téli tojók)</td> <td>10</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Hófehér Orpington</td> <td>10</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Sárga Orpington</td> <td>10</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table> <p>Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések.</p>		hím	tojó		korona		Hófehér óriás nagy angol emdeni liba	25	30	Hófehér óriás nagy pekingi kacsá	10	8	Hófehér Wyandotte (amerikai kitanj téli tojók)	10	8	Hófehér Orpington	10	8	Sárga Orpington	10	8
Arad	Pancsova																																											
Budapest	Szofia																																											
Belgrád	Szeged																																											
Berlin	Szatmár																																											
Lovrin	Szabadka																																											
Lugos	Temesvár																																											
Nagybeaskerek	Veszprém																																											
Nagyvárad	Wien																																											
Pozsony	Zenta																																											
Pécs																																												
	hím	tojó																																										
	korona																																											
Hófehér óriás nagy angol emdeni liba	25	30																																										
Hófehér óriás nagy pekingi kacsá	10	8																																										
Hófehér Wyandotte (amerikai kitanj téli tojók)	10	8																																										
Hófehér Orpington	10	8																																										
Sárga Orpington	10	8																																										

szonyok között s a munkásosztály fokozott követelményeit tekintetbe véve, a legszerényebb igényt sem elégítheti ki.

Hazánk lenkóró beváltói mindazon méltánytalanságon átsiklanak, amely a természet gazdát részükéről éri, s ők, bár már nehezen, de mégis találnak olyan jó hizsemű természetűre, aki a szükséges nyersanyagot nekik be szállítja

Lenbeaváltóink valamennyien azon álláspontra helyezkednek, hogy ők a rendelkezésükre álló lenkóróból feldolgozás után semmi hasznot sem képesek elérni, s így nincsenek azon kellemes helyzetben, hogy a jelenleg szokásos lenkóró beváltási bázist emelhessék.

Igaz, hogy a feldolgozó telepek veszte séggel dolgoznak, azonban ennek nem ott van a tulajdonképeni oka, ahol ők azt keresik, t. i. a természet hanyag munkájában, hanem — valljuk be őszintén — az ő képzetlenségükben avatatlan áztatásukban, s szakértelem nélküli tilolásukban.

Hazánk valamennyi áztatótelepe és tiloló berendezéssel felszerelt intézete nagy reményekkel és ambícióval kezdte meg üzemét, s elfeledte, hogy az alaptőke egyedül nem elegendő ott, ahol nyers anyagnak ipari feldolgozása a program, hanem szakképzettség, előtanulmány és kereskedői talentum is feltételezendő. Ha csupán egyetlen társaság volna is hazánkban, amely ezzel jó előre számot vetett, úgy bizonyára más mederben folynék ma a lentermesztés ügye.

Már a jelenlegit megelőző földmivelésügyi kormány belátta, hogy a lentermesztés olyan fontos ipari és kereskedelmi érdekek szolgálatában áll, hogy azt a legmesszebbmenő eszközökkel támogatni szükséges.

Pénzáldozatokat nem kimélve, kereste az utat és módot arra, hogy a gazdaközönség figyelmét a lenkóró természetére felé irányítsa, de azt eddigelé az óhajtott mértékben nem sikerült megtalálni.

Most az Országos Magyar Gazdasági Egyesület kezdeményezésére azonban olyan megoldási módokat foglalkoztatja a földmivelésügyi miniszteriumot, amely a lentermesztés mai gazdasági helyzetén nagyot fog lendíteni.

Eddig a természet gazda és a lenkórót beváltó gyár érdekei nem voltak összhangban, mivel a gazdának a termelt lenkórót nolensvolens olyan árban kellett odaadnia, amelyet a beváltó gyár felkínált, illetve önkényesen megállapított; a gyár pedig természetesen le szorította a beváltási árat olyan minimálisra hogy azzal a kórótermesztést válságos helyzetbe hozta.

A tervezet szerint azonban a nyereségre alakult, s a természet érdekeit éppen nem szíven viselő beváltó gyár helyét olyan szövetség pótolná, amely a nyers lenkóróért:

1. kedvező egységárat ad a természetnek, aki egyben a szövetség tagja,

2. a feldolgozáson mutatkozó tiszta nyereség ugyancsak a természetek között osztatik fel, a bevetett terület arányában, egyenlő részben.

Előnye ezen megoldási formának, továbbá az, hogy a szövetség egyik hazai pénzintézetünk kebelében alakulván meg, a szükséges alap- és forgótőkét nem a szövetség tagjainak kell beszolgáltatniok, hanem a pénzintézet adja egy bizonyos minimalis kamat megterítés ellenében.

A gazdának ezek szerint kötelezettsége a termelésen, az okszerű és lelkiismeretes gazdálkodáson kívül nincs.

A magyarországban ily módon könnyen biztosított lenkóró belgiumi Lys folyó partján kerülne feldolgozás alá, ahol tapasztalat szerint a tilolt áru minősége 150%-al jobb és kiválóbb, mint a hazai minőségű eredmények ugyanazon nyers kórós anyagból.

A tervezet arról is tájékoztat bennünket, hogy milyen finansialis előnyökkel volna kapcsolatos a gazdára, mint szövetségi tagra nézve a lenkóró természetése.

Mint fentebb kimutattam, a mai bruttó bevétel 167 K., ezzel szemben a szövetség 10 koronáért váltaná be a lenkóró 102 kg.-ját, tekintet nélkül annak magasságára, vagy szárvastagságára, ami ugyancsak 14 mm-ás termett feltételezve kat. holdanként

200 kg. magtermés (a 24 K.	48 "
az 1000 kat.hold termésétBelgiumban feldolgozó üzem tiszta nyeresége pedig pessimistikus alapon 150.000 K, — mely összegből egy kat holdra	150 K.
esik, úgy, hogy a természet minden kat. hold után	338.-at élvezne.

Előnyei volnának egy ilyen alapon létező szövetségnek továbbá:

1. hogy lentermesztésünk évről-évre kiszámíthatatlan mértékben fokozódnék, mivel az első ilyen szövetséget számos új kooperatív követné;

2. hogy gazdáink a len természetében busás jövedelmezőségű ágra találnának;

3. hogy intelligens és arra alkalmas munkásellemünknek alkalma nyílnék a nagy hasznot biztosító áztatást a belga mesterektől, közvetlenül azok hazájában, magyar tulajdont képező áztatótelepen elsajátítani;

4. hogy ezen jól kiképzett munkások visszatérve Magyarországra, egyik az áztatásra kiválóképp alkalmas folyómentén telepednének meg, s ott mód nyújtanék nekik arra, hogy lentermesztéssel is foglalkozzanak, s természet maguk dolgozzák ki saját hatáskörben,

vagy esetleg társulás útján létrehozandó közös kikészítő telepeken;

5. hogy a természettel és kikészítéssel egyidejűleg, vagy rosszabb esetben azt követően fellendülne, természetesen fonóiparunk is, melyből kettős haszon származnék:

a) hogy tilolt árunkat nem kellene olcsón külföldi piacra dobnunk,

b) hogy a rossz német és osztrák fonalat nem leszünk kénytelenek horribilis mennyiségben és magas árakon behozni.

Előnye volna továbbá:

6. hogy a fonóiparral kapcsolatosan a szövés (finom len, batiszt) is nevezetesen lendületet venne.

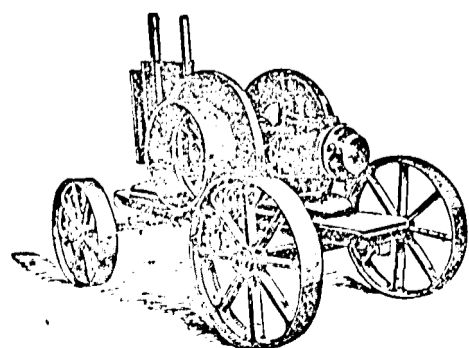
Mindezen felhozott okoknál fogva az eszme megvalósítása oly nagyfontosságú kulturális, ipari és kereskedelmi kérdéssé alakul, mely kihatással volna gazdasági életünk fejlődésére, s így azzal foglalkozni nem csupán érdemes, de szükségszerű és nélkülözhetetlen.

Érdeklődéssel nézhetünk tehát az Országos Magyar Gazdasági Egyesület ezirányú ténykedése és a földmivelésügyi miniszterium határozata elé, s kívánjuk, hogy az eszme megvalósuljon, mert általa a szakkörök régi törekvése fog teljesedni.

Gombossy Arthur.

IRODALMI SZEMLE.

Utmutatás a domb- és hegyvidéki legelők megjavításához, gondozásához és rendszeres használatához. Irta: *Biró János*, kir. erdőfelügyelő, Budapest, »Patria«. Egy igen hasznos és sürgősen szükséges 119 oldalos füzet iratott röviden a »közlegelők javításáról«, érthető egyszerű modorban, s mégis oly sok tanulságokkal és gyakorlati tapasztalatokkal, hogy a közigazgatás több tisztviselőitől kezdve a falusbiróig, s közbirtokossági »legelő-inspektorig« — mindenki tanulhat belőle, — azaz akiknek gróf *Serényi Béla* földm. miniszter legelső intencióiból kifolyólag köze van és köze kell, hogy legyen a községi legelőknek tovább már nem halasztható karbahoatalához s feljavításához. A közlegelőjavítások 10--14 éves divata a hegyvidéki áll. kirendeltségek érdeme, akik az egész színvonalon tapasztalható közönnel és fásultsággal hosszú éveken át küzdöve, ma már eredményekre hivatkozhatnak. Különösen szép eredményeket mutathat fel az erdélyrészi min. kirendeltség, nemcsak azzal, hogy már sok ezer holdnyi községi legelőt hozott rendbe, de nagy eredménye az, hogy a falu közönségét meg tudta nyerni a *közös erővel* való legelőjavítások eszméjének — különösen a székelyföldön — s ma már vetélkedve járnak a falusi küldöttségek a kirendeltséghez, kérni az államsegélyes legelőjavítást — felajánlván minden lehető közremunkálást. Dacára ennek a szép példának, hazarészünk egyéb vidékein, magyar községekben erősen húzódnak még ettől a nemzeti vagyontörő közmunkától — még lassan ébrednek úgy a hatóság, mint a közbirtokosság — de kitartó állami támogatás és okos közigazgatási befolyással, remélhetőleg itt is

Oberurseli Motorgyár Részvény-Társaság Oberursel
 Iroda és raktár: Bécs, VI/1., Gumpendorferstrasse 72/E.
Legbiztosabb hajtóerő a
G N O M
magánjáró benzín- és nyersolajmotor.
 5000-nél több motor üzemben. Könnyen kezelhető. Arjegyzők ingyen és bérmentve. 2579

meg fog törni a jég, mert különben a bőzotok, mohafoltok, vizmosások, szakadások, itatóviz hiány s száz *legelőhibá* következtében már 10 év alatt teljesen elpusztulnak a községi legelők, — s aztán már hiába vetünk be száz holdakat mesterséges szálás takarmányokkal, ha természetes tartásban s legelőjárásban sanyaru módja lesz a falu csordájának. Szerző a marosvásárhelyi kirendeltség tisztviselője volt, részt vett az első székely legelők javítási tervezésében, bejárta talán minden legelőt, tanácsolt, buzdított, közben sokat tapasztalt. Tudását nemcsak hivatalos módon adta tovább, de a szak-sajtó útján is tanította közönségét, úgy, hogy szinte megalapozta a *legelőjavítási tudományt*. Miután az állami kirendeltségek nyomán, ma az egész országban kezdetét vette a legelőjavítási akció, a miniszteriumban erre külön szervezet van, illetve az orsz. budgetben jelentékeny költségtétel, s a vármegyei gazdasági felügyelőknek is egyik fontos hivatása a falusi legelőjavítás mozgatása — a füzet közreadása igen időszerű. Tartalmát csak nagyjából vázoló: A bevezetésben a legelők ismérveit tárgyalja, majd a legelők megjavítását, takarítás, gyomirtás, feltörés, trágyázás, hengerelés, köszedés, telkesítésről szól. A 3-ik fejezet a talajvédelmet tárgyalja sok gyakorlatossággal, a legelőöntözés és legelőtalajmivelés után, megint igen ügyesen megírt fejezet következik a *gyepesítésről*, csordaitatók berendezéséről, legelő-rendtartásról, csorda átjárók, csapások, nyári istállók létesítéséről, mind olyan dolgok, melyek ma és 10 éven belül égető szükségletei a falusi legelőknél. Kritikai megjegyzésem csak annyi, hogy kár volt a magyarázó képeket, rajzokat kihagyni ezen füzetből, hiszen a székelyföldi legelőknél már oly sok utánózható alkotás van, azután érdemes lett volna beszélni néhány gyakorlati legelőjavítási tervet és költségvetést is — hogy akik most kezdenek ezzel foglalkozni, ez irányban is találjanak a füzetben részletes utbaigazítást. A közgazdák-nak is hasznos munkát különösen ajánljuk járási közigazgatási tisztviselőknek, gazdasági felügyelőknek, j. állatorvosoknak s legfőképpen községi előljáróságoknak. A füzet megrendelhető 2 koronáért postaulványon a szerzőnél: Budapestben (földmívelésügyi miniszteriumban). *Borona.*

Magyar földmives. Ilyen cím alatt az Országos Magyar Gazdasági Egyesület hetenkint megjelenő szaklapot ad ki. E lapnak fő feladata a mezőgazdasági szakismeretek terjesztése, melyet teljesen népies modorban gyakorol úgy, hogy azt minden kisgazda is könnyen megértheti, miért is csak a legmelegebben ajánljuk e lapot a gazdáközönség figyelmébe. A lap évi előfizetési ára 6 kor., azonban bármelyik Gazdasági Egyesületnek tagjai a lapra féláron azaz évi 3 koronáért fizethetnek elő, s így a Bihar megyei Gazdasági Egyesület kisgazda tagjai is féláron szerzhetik be e jól szerkesztett lapot. Előfizetések a lapkiadóhivatalához küldendők be. Budapest, XI. Üllői-ut 25.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

—
+ **Miképpen javítsuk a penészes takarmányt?** A penészes takarmányt csak igen kis mennyiségben és más jó takarmánnyal keverve szabad etetnünk és jól megsóznunk. Az ilyen takarmány etetését először egy-két állattal ki kell próbálni és ha az károsnak mutatkozott, abba hagyni. A szemes takarmányt száraz helyen kell eltergetni s gyakran átlapátolni, igen jó a penészes magvakat megfőzni, vagy gőzölni, vagy legalább leforrázni. Ajánlható a magvak megpörkölése aszalóban, vagy sütőkemencében, mire azokat szelelőrostán bocsájtjuk keresztül. Hogy a zab dohos szagát elvesztse, 100 kg-ra 4 kg. porrá zuzott frissen égetett szénport keverünk hozzá, 14 napig nyugodtan hagyjuk s ekkor szelelőrostán eresztjük át. A penészes szálás takarmányt előbb jól kiszárítjuk, azután

sósvizzel befecskenkendezve adjuk az állatoknak, fiatal állatoknak azonban az ily takarmány nem való.

Legbiztosabb eljárás azonban a penészes szénát, szalmát megszeccskázva a gőzölőbe tenni és meggőzölni, vagy legalább leforrázni; mindezzel elővigyázat mellett csak kis adagokat etessünk és állataink egészségi állapotát fokozott figyelemmel kísérjük, különben kárát valljuk. Legjobb azonban gondoskodni arról, hogy penészes takarmány ne forduljon elő s ha már ilyen takarmányunk van és azt nélkülözhetjük, az almozásra használandó.

+ **A száj- és köröm-fájásos tehének teje,** mint kísérleti alapján Moussu francia tanár megállapította, a lovak kivételével az összes háziállatokra veszedelmes. Az ilyen tejet tehát az állatoknak nyers állapotban semmi szín alatt adni nem szabad. Ellenben a forráspontig fölhevítve, a veszedelem elmúlik s ekkor azután bátran adhatjuk az állatoknak. Ami az embert illeti, Moussu szerint az emberekre általánosságban nem roghat át a száj- és köröm-fájás, a gyermekek azonban esetleg megkaphatják. Így tehát ilyen tejet emberi élvezetre is csak felfrálás után lehet használni. Tejet és sajtot azonban, teszi hozzá a nevezett francia szakember, minpen aggodalom nélkül lehet belőle készíteni, mert a betegségkókozó bacillus nagyon kevésbé ellenálló és az erjedési processusok alatt feltétlenül elpusztul.

+ **A makk mint takarmány.** Tölgy és cserta erdeink makkterméséből roppant nagy mennyiségeket fogyasztanak el évente a makkra hajtott sertésnyájak és így értékes hus és zsír alakjában kerül piacra az erdőgazdaság egyik veszendőbe menő mellékterméke. Nálunk ugyanis csak kivételesen szokták a makkot összegyűjteni és azt otthon fölvetni. Ezért érdekesnek tartják egy oldenburgi német gazdasági szak-lapnak a makketetéséről szóló cikkéből az alábbiakat elmondani. Mivel a makk tápláló anyag, ha nem is nagy, de mindenképen figyelmet érdemlő, s ez okból összegyűjtését határozottan ajánlani lehet ott, ahol ez nem sokba kerül. A makk emészthető tápláló anyagait és értékét illetően — összehasonlítva a rossz és a kukorica összetételével, — álljon itt a következő táblázat. Tartalmaz ugyan:

	fehérics	szénhidrát	zsír
friss makk	2.0%	34.0%	1.5%
szárított behajazott makk	4.1 »	63.5 »	3.2 »
rozs	9.9 »	65.8 »	1.6 »
kukorica	8.4 »	60.5 »	4.8 »

Ha a rozs értékét a táplálóanyagok mennyisége alapján 12 koronára becsüljük 100 klgramonként, akkor ugyanazon alapon 100 klgram nyersmakk 3 kor. 10 fillért, 100 klgram lehajazott és szárított makk 6 kor. 50 fillért ér. A nyers makk tehát a rozs 1/4 értékével bír. A makkal való hizlalás az erdőn kevés fáradsággal mindig jó eredményt ad, ha a makkoltatásra alkalmas edzett sertésünk van. Otthon vályuból etetve a makkot, ügyelni kell, nehogy tulságos sokat adjunk, mert könnyen megbetegedhetnek tőle a sertések, míg mérsékelt adagban, főleg más takarmánnyal együtt jól értékesítik, sőt azt is lehet állítani, hogy a makk az emésztést előmozdítja. Legjobb a makkot meddő és süldő sertésekkel etetni, továbbá a hizókkal a hizás kezdetén mert később a már kövér sertés ebből csak keveset fogyaszt, de azért néhány marékkal ép az emésztés javítása miatt jó később is etetni, amit játszva ropogtatnak s ezzel nyál elválasztására ösztönzik a mirigyeket. A nyers makkot legjobb kevés vízben áztatni, amíg felduzzad és csirázni kezd, így legjobban szeretik a sertések. Tekintettel a nyersmakk szegényes fehérje tartalmára, egymagában még süldőknek sem lesz eléggé tápláló takarmány ép úgy, amint az erdőben sem csupán a makk táplálja és hizlalja a nyáját, hanem a föld felett és a föld alatt található sok mindenféle eledel, különösen a felturt különféle férgék, kukacok, álcák, melyek mind gazdagok fehérjében. Ahol erre

alkalom van, ott helyes szárítani a makkot, azután lehajazni és megdarálni; így sokat veszít keserű és fanyar anyagaiból, melyekből kevés jó hatással van az emésztésre, a sok azonban árt az egészségnek. Pörkölni is szokták a makkot és azután héjastól megdarálni; állítólag igen jó hatású ez a takarmány, ha sok burgonyát és répát kell a sertésekkel fölvetni. A szárított makkdara aránylag több fehérjét tartalmaz a nyers makknál, egymagában azonban még sem etethető. Legjobb borsó vagy babdarával, korpával avagy más fehérjegyazdag takarmánnyal együtt. Főtt burgonyával és répával keverten adni a sertéseknek. A makk szárítása csak ott fizeti ki magát, ahol olcsó fa és olcsó munka áll rendelkezésre és ahol gőzzel lehet szárítani és géppel darálni is.

+ **Csemetéket vadrágástól védendő,** egy erdész a következő eljárást ajánlja: Veszünk egy kellő hosszúságú, pl. komlókarót s felszegezzük arra 5—6 méter hosszú, elég széles vásznat, hogy azt két ember a karó végeinél fogva a csemeték fölött végig vihesse. A vásznat beitatjuk két percentnyi kátránnyal összekevert petróleummal. Az evvel érintkezésbe hozott s illetőleg bekent csemetéktől a vadak — kétségtelenül a penetráns szag miatt már — távol tartják magukat. A műveletet az ősz és tavasz közötti időben háromszor kell megisméltetni. Két ember naponta mintegy tíz hektárt járhat így meg. — r. —

+ **A fiatal fák törzsét el ne mulasszuk** a nyulak elleni védelem végett zsuppal vagy náddal bekötteni. A kedvező őszi idő mellett két kis fiu vagy leány naponként 5—600 fát képes bekötni, ha az anyag kéznél van. Az egyik egy maréknyi zsuppszalmával vagy náddal egyenletesen körül foglálja, beburkolja a fa törzsét s addig el nem ereszti, amíg társa azt két vagy három helyen át nem köti. P.

+ **A nemes rózsák metszését** ősszel végezzük letakarás előtt. Ennek az eljárásnak többféle előnye van. Nevezetesen metszés után nem kell annyi felesleges hajtással bajlódni a takaráskor, továbbá az ősszel megmetszett korona gazdagabban fakad, korábban nyílik, több és szebb rózsát nevel. B.

+ **Most keressük a vértetűt!** A gyümölcsfaínkat fenyegető vértetű most ismerhető fel legkönnyebben arról, hogy a megtámadott fa ágairól fehér vattaszerű cafatok lógnak le, melyeket, ha eltávolítunk és a helyét megdörzsöljük, ujjunk olyan lesz, mintha vöröstintába mártottuk volna. A vértetű pusztítása gyümölcsfaínknál a szőlőfiloxera veszedelmével vetekedik.

+ **A földbe helyezendő fának** a korhadástól való megóvására igen alkalmas egy keverék, mely két rész köszén hamuból és egy rész égetett mészből áll; ezzel a fák befogadására szánt gödrök kítóltendők. A köszénhamut, vagy meszet tisztán is lehet alkalmazni, mi szintén eléggé konzerválólólag hat a fára. K. Ö.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Körrendelet

a 4 hétnél fiatalabb borjúk levágása és szállítására tárgyában.

A husvizsgálat tárgyában 1908. évi június hó 27.-én kiadott 54.300 számú itteni rendelet 52. §-ának b) pontja szerint négy hétnél fiatalabb borjú — kényszervágásokat kivéve — tilos levágni.

Ezen tiltó rendelkezés betartásának előmozdítása érdekében ezennel megtiltom a négy hétnél fiatalabb borjúknak Magyarország terü-

letén magyarországi rendeltetési helyre anyjuk nélkül vasuton vagy hajón való szállítását.)*

Budapest, 1911. évi november 11.-én.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gazdanapok Budapesten.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tanácsa most tartott ülésén az egyesület idei rendes évi közgyűlésének határidejét december hónap 8-ikára tűzte ki, míg a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége XVI-ik nagygyűlésének időpontját december 9-re tették. Mivel e két alkalom és a december 8-án délben rendezendő Károlyi Sándor emléklakoma a gazdaközönséget nagyobb számban szokta Budapestre vonzani, fölmerült az eszme, hogy külföldi gazdasági egyesületek példájára, a gazdanapokból szabadon maradó időt és esetleg a közgyűlést megelőző délutánt vitaülések rendezésével hasznosítsák, amelyekben az O. M. G. E. és a szövetséges társégyesületek minden tagja részt vehetne. E vitaülések napirendjére az egyesületi tanács oly közérdekű, aktuális kérdések megbeszélését óhajtja kitűzni, amelyek iránt a székesfővárosban időző nagyszámú gazdaközönség részéről általános érdeklődés remélhető. Valamennyi előadást a Köztelek székházának nagytermében tartják meg december 7., 8. és 9. napjainak délutánján, esetleg még december 10.-én délelőtt is, melyek során Ujhelyi Imre a lapályvidéki és angol szarvasmarhabehozatalok jelentőségét és állattenyésztésünkre való kihatását. Kovácsy Béla sertésenyésztésünk új irányait. Széchenyi Aladár gróf a lótenyésztés problémáit. Ormándy János a gazdasági számtartásnak az új jövedelmi adó szempontjából való gyakorlati jelentőségét. Groffits Gábor pedig a gazdasági építkezés újabb kérdéseit fogja fejtegetni. A gyűlésekre kedvezményes vasuti jeggyel utazik a gazdaközönség. A jegyváltásra jogosító vasuti igazolás mngküldése iránt annak idején az O. M. G. E. titkári hivatalához kell fordulni.

— **Védekezés a baromfivész ellen.** Általánosan ismeretes, hogy a baromfivész már olyan mérvben meghonosodott hazánkban, hogy alig van olyan baromfiudvar az országban, amely ennek a járványnak nem adózott volna s így nagyon is veszélyezteti a baromfivész a legutóbbi években szép fejlődésnek indult baromfitenyésztésünket. A »G loszerin« nevű ojtóanyaggal a legtöbb helyen szép sikerrel tudtak védekezni a járvány ellen és vele a tenyésztők egynéhány hónapra is immunizálhatják állományukat. Azonban a baromfiaknak ezzel a szerummal való beojtása jelenleg, amidőn a Galoszerint még mindig a vámkülföldről hozzák be a szövetkezetek és a kereskedők, nehézségébe ütközik és a baromfitenyésztés mérlegét oly nagy mérvben terheli meg, hogy csak a nagyobb és vagyonosabb tenyészetek engedhetik meg maguknak ezt a védekezési eljárást. Ez a körülmény arra bitta rá a Temesvármegyei Gazdasági Egyesületet, hogy egy országos és hathatós mozgalmat indítson arra nézve, miszerint a Galoszerint valamelyik állami felügyelet alatt álló bakterológia intézetnél is készíthessék. Az egyesület e tárgyban átiratot intézett a földmivvelésügyi minisztérium-

* Ezen rendelkezés helyes végrehajtása érdekében közlöm, hogy a borjak négyhetes korának meghatározására az inyhuson végbemenő átalakulás nyújt megbízható tájékozást.

A borjak születését követő első napokban az inyhus tudvalevőleg erősen duzzadt és sötét kékes-vörös színű, körülbelül a 9 ik naptól kezdve pedig zsugorodik és egyuttal erősen elhalványodik. E zsugorodás következtében az inyhus, mely a fogakat közdetben teljesen bevonta, a fogak nyakára visszahúzódik és a 15-ik napon a borjak fogófogai már teljesen szabadok. A 20-ik napon már csak a sarok metszőfogakat borítja be részben az inyhus, a négyhetes korban pedig már ezekről a fogakról is lehúzódott, úgy, hogy a négyhetes koru borju sarok metszőfogai is egészen vagyis a fogak nyakáig szabadon állanak ki az inyhusból.

hoz és e mozgalom támogatására felhivta az összes társégyesületeket és a Baromfitenyésztők Országos Egyesületét s az egész gazdaközönményt.

— **Egy helyes miniszteri rendelet.** A földmivvelésügyi miniszter körrendeletet bocsátott ki, melyben rámutat arra, hogy a szárított és konzervált tésztaikat, különösen a tarhonyát, csőtésztát (makaronit) és levestésztákat kátránnyal megfestve hozzák forgalomba. Minthogy az ily módon megfestett tésztaikat azt a látszatot keltik, mintha tojással készültek volna s ily módon — tápláló értékük tekintetében alkalmasak a közönség megtévesztésére, a miniszter az ilyen, kátránnyal festett tésztaikat hamisítottak nyilvánítja s felhívja az illetékes hatóságokat, hogy szigoruan ellenőrizzék az ilyen tésztaikat gyártását és forgalomba hozatalát.

— **Az állatbiztosítás Németországban.** Németországban az utóbbi években mind gyakrabban emelkedtek hangok, amelyek a kötelező állami állatbiztosítást sürgetik. Németország állatállománya az 1907. évi számlálás szerint volt 4.3 millió ló, 20.6 millió szarvasmarha, 22.1 millió sertés és 11.2 millió juh, ennek az állománynak összes értéke körülbelül 8500 millió márka. Ha már most ezzel összehasonlítják a Németország területén működő 23 legfontosabb állatbiztosító társaság adatait, kiderül, hogy az ezeknél biztosított állatállomány értéke mindössze 209.7 millió, ami tehát a birodalom állománya értékének alig 5 százaléka.

— **Az aradi tenyészbaromfivásár.** November 5.-én tartotta meg az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a kilencedik országos tenyészbaromfi vásárját. Az egyesület részéről Vásárhelyi József igazgató-elnök. Ipolyi-Keller István ügyvezető titkár, Kemény Szilárd titkár voltak jelen, a földmivvelésügyi minisztérium részéről mint vásárlók Leidenfrost Aurél dr. és Lendvai Béla gazdasági felügyelők jelentek meg. Azonkívül vásároltak még Meiszner Ernő és Lahner Károly aradi, Bartha István rimaszombati, Papp Károly lugosi és Tiborcz Géza gazdasági felügyelők.

— **A sörárak emelése.** A sörgyártás összes termelési tényezőinek nagymérvű drágulása, különösen az összes nyerstermékek, ezek között pedig a komlónak és az árpanak közismert rohamos áremelkedése, valamint a munkabérvizonyok rendezésével járó súlyos terhek a fővárosi serfőzőket arra az elhatározásra birták, hogy sörgyártmányaik árait folyó évi november hó 15-ével általánosan fölemeljék és pedig a hordósör árát hektóliterenkint 2 korona 40 fillérrel, a palacksör árát palackonkint 2 fillérrel.

— **Szeszmoszlék eladása.** A szeszdó-törvényre vonatkozó 1908. évi XXVIII. t.-c. 88. §-a értelmében a mezőgazdasági és ipari szeszfőzdektől évente elvont kontingensert nyújtandó kártalanításra csak azon szeszfőzdek tarthatnak igényt, melyek a szeszfőzdekből kikerü moszléket vagy maguk használják fel, vagy pedig hazai gazdaságoknak adják el. A törvény ezen rendelkezése alapján beérkezett jelentések szerint a folyó év október 1.-től december 31.-ig terjedő időszakban Leipziger Vilmos budapesti cégnél (V. k., Széchenyi-utca 1.) 4000 q, Neuman testvérek aradi cégnél 10,000 q és Hirsch Ödön kolozsvári cégnél 2000 q szárított szeszmoszlék kerül eladásra. A földmivvelésügyi minisztérium ezuton is felhívja az ország gazdaközönségét, hogy amennyiben szeszmoszlékre szüksége lenne, annak beszerzése végett forduljon közvetlenül a fentnevezett szeszfőzdeválalkozókhoz.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jokai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGOLCSÓBB KÖLCSÖNÖKET nyújt.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszávozandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményét.

A KÉPVISELŐSÉG elfogad

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

2001

Egy kiválóan ügyes, a mezőgazdaságot értő, több uradalomban szolgált, magyarul és románul beszélő, kis igényű gazdatiszt **január 1-re állást keres.**

Címe:

Felei Mihály,

Mihálcfalva. (x. z.)

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS

vezérfelügyelő

2091

A LEGNAGYOBB ÁLLAMI ÉS ELSŐ DIJAKKAL KITÜNTETVE

Bogyay Gyula tájkertésze

tájkertész és kertépítő

BUDAPEST

Telefon 25-33. Kerttechnikai iroda: Telefon 25-33

2278

VII., Gizella-ut 15.

(Lakás: Stefánia-ut 1. szám.)

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. sz.

Alakult 1900. Alakult 1900.

Biztosítási alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1.981.360.— K.
Tartalékok	2.401.687 53
Osszesen:	4.383.047.53 K
1901. évi fölösleg	90.849.—
1902.	59.782.26
1903.	109.331.73

1904.	"	"	72.438 23 K
1905.	"	"	61.730.60 "
1906.	"	"	39.243.65 "
1907.	"	"	41.877.32 "
1908.	"	"	81.088 76 "
1909.	"	"	106.589.64 "
1910.	"	"	120.164.83 "

Hiztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint
 Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjrányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak
 Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartaléka helyzetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Az 1907. 1908. 1909. valamint 1910. évi üzletfeleslegből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2.401.687,53 koronára ruának.

Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

2008

Az igazgatóság.

A MAC LAREN-féle magajáró gőzeke

magyarországi vezér-képviselő:

Fleischl Samu cégnél, Budapest, V., Szabadság-ter 16.

Mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem)!

Aranyérem az ujezealandi nemzetközi kiállításon!

A magyar talajviszonyokhoz alkalmazottan tökéletesbitve!

Átlagos teljesítőképesség eddigi tapasztalatok szerint napi 20-30 hold, szénfogyasztás 50-70 kg. holdanként.

Kerületi képviselők: Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete Nagyvárad, Dunántúli agrár-bank és tárházai r.-t. Kaposvár, Ehler Antal és Fia Győr, Engl Adolf Gyöngyös, Általános Forgalmi Bank Debrecen, Kovács Soma és Társa Arad, Lederer Leó Zombor, Mayer Lajos Déta, Singer Zsigmond Nyitra, Weinberger Ferenc Nagykároly.

Bővebb felvilágosítást szivesen nyújt fenti vezérképviselőt.

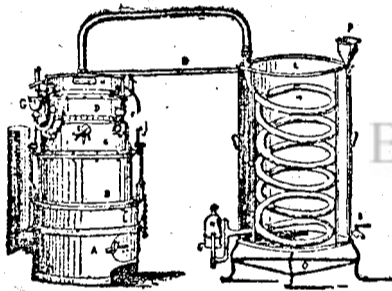
Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb ö s s z k ö l t s é g g e l !
 (Holdankint 5-20—7-65 kor.) Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka!

Számos kül- és belföldi elismerő nyilatkozat!

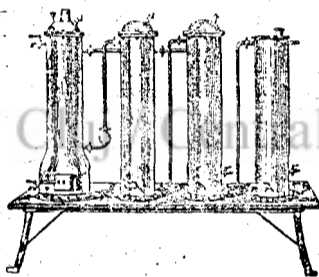
Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudakolható a fenti vezérképviselőttől.

Legujabb gyümölcstörköly és bor-seprű leparoló készüléket, vízfürdős kazánnal, minden alaku pálinkafőző üstöt, új szeszadó előírás szerint készít. Borhevítő pasteurizáló készülékek hűtővel a legjobb minőségben és csinos kivitelben szállít, gyári berendezések és felszerelésére ajánlja magát.

Gállik Lajos rézműves-mester
 BUDAPEST, VII., Kertész-utca 8. szám.

Képes árjegyzéket bérmentve küld.

Ócska rezet fo yó árban becserél.

A ki legjobban szerkesztett, teljesen független, nagy előkelő napilapot jártni óhajt, fizesse elő

AZ UJSÁG-OT!

Vasárnap: „Asszony”, „Gyermek” melléklet.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	K 28.—
Félévre	" 14.—
Negyed évre	" 7.—
Egy hónapra	" 2.40

Az Ujság terjedelme rendszeren 32-36-40 oldal. Vasárnap és ünnepnapokon 80-100-200 oldal.

Megrendelési cím:

A Z U J S Á G kiadóhivatala
 BUDAPEST, VII., kerület, Rákóczi-ut 54-ik szám.

(X-Z.)

Orpington
 fajtyukok.

A kolozsvári állatkiállításon első díjjal díjazott

Orpington-törzstyukok eladó.

Erzsébet-út 13. szám.

Keresek

folyó évi, avagy 1912. évi átvételre 350-600 katasztrális holdig terjedő

birtokot

haszonbérbe vagy fixadminisztráciora. A birtok mivelési ágankénti megoszlása, nagysága, katasztrális holdankénti bére, az alábbi címre közlendő:

Sükösd Samu okl. gazdatiszt,
 u. p. Aranyosgyéres.

2648 I.

Ózi trágyázás!

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Valódi Stern Marke védjegyü.

Óvakodjunk a hamisításoktól!

Thomassalak a legjobb és legolcsóbb foszforsav műtrágya!

Csak akkor ilyen van és ólomzár

valódi, ha zsákban eredeti van rajta.

2617

Hamisítástól szigoruan óvakodjunk.

Minden zsák tartalomjézzel van ellátva.

KALMÁR VILMOS a Thomaphosphatfabriken Berlin, vezérképviselője.
 BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 49. SZÁM.

Különösen a jelenlegi rendkívül olcsó árakra figyelmeztetjük a vásárlókat!

Gazdatiszti állást keres 40 éves, ev. ref. vallásu, 19 évi gyakorlattal biró, gyakorlati vizsgát jó sikerrel tett, a gazdaság minden ágában teljesen jártas, nagy szorgalommal biró erélyes

gazdatiszt.

Kitűnő bizonyítványokkal. Állását elfoglalhatja folyó évi november hó 15-én, vagy 1912. évi április 1.-én.

Cím megtudható a kiadóhivatalban.

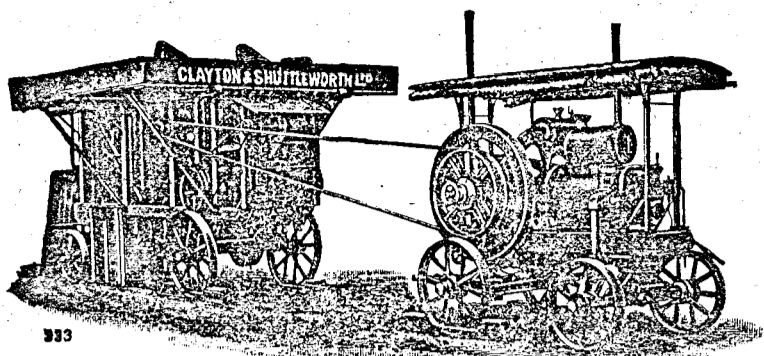
2648 II.

Takarmányozásra Melasse-t és Melasse-korpa erőtakarmányt ajánl a legolcsóbb napi árban a.

Marosvásárhelyi Cukorgyár r. t.

Melasse és Melasse-korpa takarmányozást ismerető füzetünket kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

2617

Kolozsvárt nagy raktár.

Mérnök látogatás
díjtalan!

Clayton & Shuttleworth Ltd.

mezőgazdasági gépgyár képvisellete.

Nyersolajmotorok,

Szivógázmotorok,

Benzinmotorok

és

Kenő olajok.

Emélyi Bazsaláji és Hereshedelmi Vállalat
Ferenc József-ut 31 Szám,
Sürgőnycim: Colomiale Kolozsvár.
Dr. Osztián Olivér és Társai
Telefon interurban: 934. SZ.

Műszaki

cikkek.

2485

Kérjen ajánlatot!

A magyar királyi államvasutak erdélyrészi fő- és mellékvonalainak menetrendje.
A vég- és csatlakozó állomások kimutatásával.

Gy. 200	Sz. 615	Sz. 710	Gy. 935	ind. Budapest ny. p. u. a gyorsvonalat..	érk.	Sz. 720	Gy. 730	Sz. 640	Gy. 955
" 1030	" 722	" 1252	" 626	érk. Kolozsvár..	ind.	" 619	" 1031	" 640	" 173
Sz. 1051	" 832	" 115	" 646	ind. Aranyos gyéres ..	érk.	" 544	" 959	" 612	" 1256
" 1223	" 10 7	" 250	" 800	érk. Kocsárd ..	ind.	" 413	" 837	" 442	" 1146
" 101	" 1057	" 329	" 821	érk. Tövis ..	ind.	" 330	" 808	" 410	" 1110
" 214	" 1232	" 443	" 857	ind. Kisküküllőszeg ..	érk.	" 212	" 725	" 307	" 1029
" 301	" 133	" —	" 905	érk. Kiskapus ..	ind.	" 132	" 711	" 222	" 1000
" 346	" 208	" —	" 928	érk. Segesvár ..	ind.	" 101	" 650	" 153	" 930
" 502	" 308	" —	" 1029	érk. Héjasfalva ..	ind.	" 1212	" 616	" 1257	" 843
" 712	" 447	" —	" 1112	érk. Brassó ..	ind.	" 1040	" 515	" 1126	" 713
" 813	" 527	" —	" 1131	érk. Budapest K. p. u. a gyorsvonalat....	érk.	" 1008	" 453	" 1101	" —
" 1245	" 856	" —	" 225	érk. Arad ..	ind.	" 636	" 148	" 738	" —
Gy. 705	Sz. 800	Gy. 200	Sz. 930	ind. Piski ..	ind.	Sz. 545	Gy. 125	Sz. 725	Gy. 935
" 1224	" 329	" 658	" 602	érk. Alvincz ..	ind.	" 934	" 820	" 1137	" 476
" 1232	" 404	" 708	" 632	ind. Gyulafehérvár ..	érk.	" 852	" 808	" 1050	" 403
" 3 8	" 902	" 1019	" 1052	érk. Tövis ..	ind.	" 421	" 455	" 615	" 1255
" 415	" 1032	" 1126	" 1220	érk. Marosvásárhely ..	érk.	" 254	" 350	" 448	" 1142
" 434	" 1153	" 1139	" 1239	ind. Szászrégen ..	ind.	" 236	" 337	" 429	" 1121
" 457	" 1131	" 1201	" 112	érk. Gyergyószentmiklós ..	ind.	" 205	" 315	" 351	" 1057
Sz. 220	Sz. 830	Sz. 335	Sz. 832	ind. Marosludas ..	érk.	Sz. 755	Sz. 1047	Sz. 212	Szv. 657
" 257	" 907	" 410	" 909	érk. Marosvásárhely ..	ind.	" 717	" 1011	" 135	" 622
" 412	" 1022	" 534	" 1022	ind. Szászföld ..	érk.	" 600	" 852	" 1219	" 507
" 442	" 1052	" 607	" —	ind. Gyergyószentmiklós ..	ind.	" —	" 814	" 1148	" 455
" 545	" 1155	" 710	" —	érk. Mádéfalva ..	érk.	" 910	" 709	" 1046	" 355
" 1000	" 354	" 719	" —	ind. Sepsiszentgyörgy ..	ind.	" 737	" —	" 700	" 1153
" 1130	" 523	" 420	" —	érk. Brassó ..	ind.	" 433	" —	" 629	" 1020
" 329	" 748	" 629	" —	ind. Kiskapus ..	érk.	" 244	" —	" —	" 705
" 520	" 926	" 810	" —	érk. Nagyszeben ..	ind.	" —	" —	" —	" 531
Sz. 224	Sz. 1019	V. 518	Szv. 631	érk. Fogaras ..	ind.	V. 916	Sz. 604	Vv. 909	Sz. 1233
" 355	" 1155	" 322	" 800	ind. Segesvár ..	érk.	" 746	" 434	" 714	" 1110
" 812	" 548	" —	" —	érk. Héjasfalva ..	ind.	" 333	" —	" —	" 442
—	Szv. 455	V. 1124	V. 730	érk. Székelyudvarhely ..	ind.	V. 702	V. 442	Vv. 945	—
—	" 526	" 1154	" 800	ind. Brassó ..	érk.	" 634	" 413	" 916	—
—	" 725	" 155	" 952	érk. Sepsiszentgyörgy ..	ind.	" 454	" 230	" 730	—
Sz. 531	Sz. 1100	Vv. 244	Szv. 613	ind. Kovászna ..	ind.	Sz. 810	Sz. 100	Vv. 520	Sz. 926
" 646	" 1218	" 359	" 730	érk. Kézdivásárhely ..	ind.	" 647	" 1140	" 400	" 808
" 814	" 154	" 518	" 911	érk. Bereczk ..	ind.	" 526	" 1005	" 203	" 635
" 959	" 239	" 606	" 956	ind. —	ind.	" 442	" 918	" 116	" 551
" 1023	" 405	" 744	" —	ind. —	ind.	" —	" 734	" 1132	" 430

Eladó a gróf Lázár Imréné ömértósága tulajdonát képező apai, anyai ágon a Sperker-féle szentdemeteri javított, gyorsfejlődésű magyar fajta szarvasmarha tenyészetből leszármazó 10 drb. 5—6 éves, részben borjas, részben felfolyatott, kiválóan szép testalkatu anyatehén és 1 drb. 3 éves, e tavaszon fentmegnevezett tenyészetből vásárolt; mély, nagytestű és hatalmas csontozatu **tenyészbika.**
 Érdeklődőknek részletes felvilágosítást nyújt:
Sombory Lőrinc, Sófalva, u. p. Beszterce. 2653

MATUTSEK JÓZSEF
 KOLOZSVÁRT, Szentegyház-utca 3.
 Ajánlja általánosan elismert saját műhelyében készült **FÉRFI ÉS NŐI CIPŐ RAKTÁRÁT.**

Vidéki megrendelések mérték után de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével a legjobb anyagból és divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek.

2019

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
 Budapest, Váci-körút 68.
 Itál a legújabb árak mellett ajánlatnak:
Locomobil és gőzcséplőgépek,
 szalmakezalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálo- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecsavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ékek, 2- és 3-vasú ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

Ratto
 Phosphor-pasta
patkányok
 teljes kipusztítására
 szavatosság mellett
 üvegekben 1 K, 2 K
 és 4 korona
Detsinyi Frigyes
 Budapest, V., Marokkói-
 2640 utca 2.

RÖCK ISTVÁN gépgyára
 BUDAPEST, I., Budafoki-út.
 Gyártmányok:
 Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
 Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
 Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
 Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
 Hűtőtelepek és jéggyárak.
 Géberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
 Hidraulikus sajtók különböző nagyságban.
 Borsajtók és szőlőzúzó.
 2010

Keresek
 1912. év ápril 1.- vagy október 1-sői átvételre
 600—1000 kat. hold.
 Birtokot haszonbérbe vagy fix adminisztrációra. Közvetítők nem díjaztatnak.
 Cim:
 R. Biró Balázs,
 Pókafalva, u. p. helyt,
 urad. intéző.
 2652

ERDÉLYI BANK
 és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
 Kolozsvár, Mátyás kir. tér 32.
 Kisbirtokosok jelzálogosztálya kölcsönöket nyújt kisbirtokosoknak betáblázás mellett a mindenkori pénzvisszonyokhoz mért legelőnyösebb kamatozás mellett.
 Már meglévő magas kamatlábu kölcsönöket olcsóbb kamatlábu kölcsönre konvertál.
 Jelzálogosztálya törlesztéses kölcsönöket nyújt nagyobb földbirtokokra 10—50 évig terjedő időtartamra a kamatot is magában foglaló előnyös annuitás mellett.
 Megkeresésekre rövid idő alatt felvilágosítással szolgál
 2017 Az igazgatóság.

Tavaszi vagy azonnali átvételre
bérelni
 esetleg
megvenni
 szeretnék 600—1200 kat. hold mezőgazdasági
birtokot
 jó gazdasági épületek és lakóházzal felszerelve, közel vasuti állomáshoz:
 Nusbächer Ignác,
 Esztény.
 2649

BESSEMER-FESTÉK
 védjegy üllő
Viharálló, rozsdavédő,
 legjobb mindennemű vas szerkezetek mázolására!
 Különösen ajánlható:
 Hidak, vas- és bádogtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek vasrácsok, vasajtók mázolására.
 Minium-alapozás nem szükséges.
 Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyával szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:
Lutz Ede és Társa
 2585 III.
 festékgyára
Budapest, VII. ker.,
 Örnagy-utca 4. szám.